

C++; delete Java;

Část 1: principy OOP v C++

Kennny

srpen 2017

Kurz - motivace

- základy C++
- jazyk C++ je obrovský, všechny jeho funkce a součásti standardní knihovny nelze obsáhnout v jednom malém kurzu
- přesun C++ -> Java
- zvládnutí KIV/PPR a diplomky bez nějaké větší C++ improvizace

C++; delete Java;

└ Úvod

└ O jazyku

Kurz - motivace

O jazyku

- Bjarne Stroustrup, 1983+
- Původně rozšíření C
- Dialekty
 - C++98 (první oficiální)
 - C++03
 - C++11 (pracovně C++0x, pak C++1x)
 - C++14 (pracovně C++1y)
 - C++1z (připravovaný, předpokládá se C++17)

Navíc proti C

- OOP (třídy, objekty, dědičnost, polymorfismus, ...)
- STL (Standard Template Library)
 - string, vector, list, map, set, ...
 - algorithm, istream/ostream, ...
 - atd.. atd..
- Jiné alokátory (new, delete, delete[])
- Výjimky
- Šablony
- Jmenné prostory
- Odlišná sémantika (scope, namespace, ..)
- atd.. atd..

Jinak proti Javě

- Není čistě objektový - podporuje kód mimo třídy
- Nemá garbage collector v pravém slova smyslu
- Neběží nad virtuálním strojem
- Vše je naprosto generické (nemá výjimky, jako třeba syntaxe kolem String v Javě)
- Méně bezpečný
- A další...

Hello world

```
#include <iostream>

using namespace std;

int main(int argc, char** argv)
{
    cout << "Hello_World" << endl;
    return 0;
}
```

Modern C++

```

1 // Compile with cat fib.cpp | perl -pe 'BEGIN { binmode STDIN, ":utf8"; }
2 // s/(.)/ord($1) < 128 ? $1 : sprintf("\\U%08x", ord($1))/ge;' | g++ -x c++ -
3
4 #include <iostream>
5 #include <string>
6 #define 🐛 main
7 #define 🗡️ std
8 #define 😊 if
9 #define 📦 int
10 #define 🏠 return
11 #define 😊 🗡️ ::endl
12 #define 🌿(c, x, y) for (📦 c = (x); c < (y); c++)
13 #define 🏠(x) 🗡️::cout << x;
14
15 📦 🏠(📦 📦) {
16     😊(📦 < 3) {
17         🏠 1;
18     }
19
20     🏠 🏠(📦 - 1) + 🏠(📦 - 2);
21 }
22
23 📦 🏠() {
24     🏠("Table:" << 😊);
25     🌿(📦, 1, 10) {
26         🏠(🏠(📦) << 😊);
27     }
28 }
29

```


Třída

- klíčové slovo `class`
- modifikátory viditelnosti atributů:
 - `public` - viditelný všem
 - `protected` - viditelný jen sobě a potomkům
 - `private` - viditelný jen sobě
- sekce s danou viditelností
- konstruktor, destruktork

Schéma třídy

```
class MyClass
{
    public:
        MyClass();    // konstruktor
        ~MyClass();   // destruktorktor
        void NejakaMetoda(int parametr);

    protected:
        void ProtectedMetoda();
        int mProtParam;

    private:
        void PrivatniMetoda();
        float mPrivParam;
}
```

Konstruktor

- prakticky stejné chování jako v Javě
- může jich existovat více, od C++11 lze i "řetězit" jako v Javě
- *member initializer list* - výčet atributů a jejich inicializačních hodnot v momentě volání konstruktoru

```
MyClass() : mPrivParam(0.0f), mProtParam(10)
{
}
```

- nepovinné, kromě referencí, ty je nutné inicializovat vždy takto (viz dále)
- copy konstruktor - speciální pro kopírování (klonování) objektů

Destruktor

- novinka oproti Javě
- volá se v momentě uvolňování objektu z paměti (resp. těsně před dealokací)
- explicitně nejvýše jeden

```
~MyClass()  
{  
    delete mSomething;  
}
```

Definice a implementace

- lze oddělit definici a implementaci
- v hlavičkovém souboru definice

```
class MyClass
{
    public:
        MyClass();
        void NejakaMetoda();
}
```

- ve zdrojovém souboru implementace

```
MyClass::MyClass()
{
    //
}

void MyClass::NejakaMetoda()
{
    //
}
```

Statická a dynamická alokace

- funguje velmi podobně jako v C
- dynamická alokace: `new` a `delete` (popř. `delete[]`)
namísto `malloc` a `free`
 - `new` volá interně konstruktor třídy
 - `delete` destruktor třídy
- statická alokace volá konstruktor a destruktor implicitně
- snaha využít statickou alokaci a obalit tím alokaci dynamickou (viz dále)

Statická a dynamická alokace

■ dynamická alokace objektu

```
MyClass* m = new MyClass(1.0, "parametr_konstruktoru");
```

■ statická alokace objektu

```
MyClass m(1.0, "parametr_konstruktoru");
```

- dynamicky alokovaný objekt je nutné ručně uvolnit, statický ne - uvolní se implicitně

Scope

- v kontextu lze přeložit jako "oblast platnosti"
- implicitní (vychází z pravidel syntaxe) a explicitní scope
- implicitní - např. funkční scope nebo scope `if`

```
void funkce()  
{ // zacatek implicitni scope  
    cout << "Nejaka_dulezita_prace" << endl;  
} // konec implicitni scope
```

- explicitní

```
cout << "Prikaz" << endl;  
  
// zacatek explicitni scope  
{  
    cout << "Prikaz_v_explicitni_scope" << endl;  
} // konec explicitni scope
```


Scope

- i v Javě má funkci oblasti platnosti proměnných - jmen, dosažitelnosti, ..
- navíc ale po jejím opuštění volá destruktory staticky alokovaných objektů

```
void funkce()  
{  
    cout << "Nejake_prikazy, _..." << endl;  
  
    MyClass abc(a); // zde se vola konstruktor  
  
    cout << "Nejake_dalsi_prikazy, _..." << endl;  
} // zde se vola destruktory abc
```

Scope

- často ke scope vážeme tzv. RAIL struktury, k těm ale později

```
{  
    // získání mutexu (konstruktor lock_guard)  
    std::lock_guard lck(mMutex);  
  
    ...  
  
} // uvolnění mutexu (destruktor)
```

Příklad

- Prostor pro příklad 01_a_basics
- Note: `#pragma once` je náhražkou bloku:

```
#ifndef MUJ_HEADER_H  
#define MUJ_HEADER_H  
  
// vlastní obsah hlavičkového souboru  
  
#endif
```

Dědičnost

- v hlavičce třídy za dvojtečku se uvádí rodičovská třída a viditelnost
- viditelnost dědičnosti:
 - `public` - všichni ví o vztahu rodič-potomek
 - `protected` - pouze rodič a potomci ví
 - `private` - pouze potomek ví
- v praxi asi nejčastěji `public`
- v konstruktoru potomka by měl být volán konstruktor rodiče

Dědičnost

```
class Rodic
{
    public:
        Rodic(int a)
        {
            ...
        }
};

class Potomek : public Rodic
{
    public:
        Potomek() : Rodic(5) // volani konstrukturu rodice
        {
            ...
        }
};
```

Dědičnost a polymorfismus

- přepisování metod se neděje implicitně
- klíčové slovo `virtual` (rodič)
 - bude uvažovat metodu v tabulce virtuálních metod
 - lze ji tedy přepsat potomkem
- klíčové slovo `override` (potomek)
 - není povinné
 - pouze pro ujištění programátora, že došlo k požadovanému přepisu

Polymorfismus - příklad

```
class Rodic
{
    public:
        virtual void SayHello()
        {
            cout << "Rodic_zdravi!" << endl;
        }
};

class Potomek
{
    public:
        virtual void SayHello() override
        {
            cout << "Potomek_zdravi!" << endl;
        }
};
```

Dědičnost a polymorfismus

- rozdíl nastává v momentě, kdy máme odlišný typ ukazatele/reference, než je objekt na dané adrese

```
Rodic* r = new Potomek();  
r->SayHello();
```

- toto je plně validní, ale jinak se chová s `virtual` u metod a bez nich
 - s `virtual` - "Potomek zdravi!"
 - bez `virtual` - "Rodic zdravi!"
- důvodem je (ne)přítomnost v tabulce virtuálních metod

Dědičnost a polymorfismus

■ Speciální případ: destruktory

```
virtual ~Rodic();
```

■ rodič by měl mít virtuální destruktory - opět proto, aby se zavolal správný při dealokaci

```
Rodic* r = new Potomek();  
r->SayHello();  
delete r;
```

■ destruktory je jen speciální metoda

- s `virtual` - zavolá se destruktory potomka
- bez `virtual` - zavolá se destruktory rodiče

Abstraktní třídy

- abstraktní třída je v C++ vytvořena přítomností tzv. *pure virtual* metody

- speciální signatura, metoda nemá implementaci

```
virtual void DoSomething() = 0;
```

- tato syntaxe ukládá povinnost potomka metodu přepsat
 - resp. pokud chceme vytvořit objekt třídy, musí metoda mít někde v hierarchii implementaci

Metoda s označením `const`

- metody mohou být označeny klíčovým slovem `const`
- znamená to, že nemění stav objektu

```
float GetX() const
{
    return mPositionX;
}
```

- tyto metody nesmí měnit hodnotu atributů ani ničeho co zaobalují
- mohou volat jen jiné metody označené `const`

Přetypování

■ Běžné C-style přetypování

```
Potomek* p = (Potomek*)r;
```

- "natvrdo" přetypuje

■ Statické přetypování

```
int* iptr = static_cast<int*>(iptr2);
```

- neprovádí kontrolu za běhu, pouze při překladu

■ Dynamické přetypování

```
Potomek* p = dynamic_cast<Potomek*>(r);
```

- provádí kontrolu za běhu

■ Reinterpretace

```
IPPacket* pkt = reinterpret_cast<IPPacket*>(ether->payload);
```

- 1:1 přepis

Příklad

- Prostor pro příklad 01_b_inheritance

Vícenásobná dědičnost

- je možná
- ale opatrně, může se vymstít

```
class DvojPotomek : public Otec, public Matka
```

- dědí metody a atributy obou rodičů
- mnohoznačnost je vyřešena uvozením `Otec::`, popř. `Matka::`, a to jak u atributů, tak metod

Příklad

- Prostor pro příklad 01_c_multiple_inheritance

Operátory

- C++ dovoluje dodefinovat funkce operátorů
- již jsme se setkali s «

```
cout << "Vypis";
```

- začneme něčím jednodušším - typický příklad: 2D vektor
 - z matematiky víme, že vektory lze sčítat, násobit skalárem, násobit vektorem, ... zde se hodí syntax operátorů

Operátory

- sčítání vektorů = sečtení složek vektorů
- uvnitř třídy Vektor:

```
Vektor operator+(const Vektor& second)
{
    return Vektor(x + second.x, y + second.y);
}
```

- zde zachováváme původní vektory a vytváříme novou instanci
- pak lze provést

```
Vektor a(1,2);
Vektor b(2,3);
Vektor c = a + b;
```

Operátory

- Operaci lze dodefinovat i vně třídy Vektor:

```
Vektor operator+(const Vektor& first, const Vektor& second)
{
    return Vektor(first.x + second.x, first.y + second.y);
}
```

- první parametr je levá strana, druhý parametr pravá

Operátory

- takto lze přetížit i operátor bitového posunu
- `std::cout` je globální instance potomka `std::ostream`
- pro výpis vektoru si můžeme přetížit operátor úplně stejně

```
ostream& operator<<(ostream& str, const Vektor& vekt)
{
    return str << "(" << vekt.x << "," << vekt.y << ")";
}
```

- pak můžeme psát

```
Vektor a(1,10);
cout << a << endl;
```

- výsledkem bude výpis: (1,10)

Příklad

- Prostor pro příklad 01_d_operators

Další

- **reference** = v podstatě kompilátorem řízený pointer, nemůže být `null`

```
Vektor& refA = a;
```

- **`nullptr`** = typově silná náhrada za `NULL`
- **`final`** = třída, kterou nelze dále dědit

```
class Nededitelna final : public Rodic  
{  
    ...  
}
```

Namespace

- jmenný prostor = prostor platnosti objektů a proměnných (a jejich jmen, pochopitelně)

```
namespace Prostor
{
    int promenna;

    class Trida
    {
        ...
    }
}
```

- dostupná bez instancování, jen je nutné uvodit názvem namespace

```
Prostor::promenna = 10;
```

- nebo využít `using`, pak není nutné dále uvozovat

```
using namespace Prostor;
promenna = 10;
```

Konec 1. části

```
exit(0);
```